

**ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΥΠΟΔΟΜΩΝ
ΓΕΝ. Δ/ΝΣΗ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΑΚΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ
Δ/ΝΣΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΟΔΙΚΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ
(ΔΑΟΥ)**

Μαίρη Ανθούλη

Μάρτιος 2017

Έλεγχος Οδικής Ασφάλειας στο Διευρωπαϊκό και Εθνικό Οδικό δίκτυο της χώρας

Ευρωπαϊκές Οδηγίες που αφορούν τις οδικές υποδομές:

- Η Οδηγία 2008/96/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 19ης Νοεμβρίου 2008, για τη διαχείριση της ασφάλειας των οδικών υποδομών.
- Η Οδηγία 2004/54/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 29ης Απριλίου 2004, σχετικά με τις ελάχιστες απαιτήσεις ασφαλείας για τις σήραγγες του Διευρωπαϊκού Οδικού Δικτύου.

Προσαρμογή της Ελληνικής Νομοθεσίας στην Ευρωπαϊκή Οδηγία 2008/96/ΕΚ

- Π.Δ.104/2011 «Προσαρμογή της Ελληνικής νομοθεσίας στην Οδηγία 2008/96/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 19ης Νοεμβρίου 2008, για τη διαχείριση της ασφάλειας των οδικών υποδομών» (ΦΕΚ 237Α΄/7-11-2011).
- Κατευθυντήριες Γραμμές για τη Διαχείριση της Ασφάλειας των Οδικών Υποδομών (ΦΕΚ 3134/Β΄/27-11-2012)

Σύσταση Διεύθυνσης Ασφάλειας Οδικών Υποδομών (ΔΑΟΥ)

(σε εφαρμογή του Π.Δ. 104/2011)

- Π.Δ.109/2014 (Άρθρο 39) «Οργανισμός του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων» και
- έχει καθοριστεί ως ο Φορέας Πιστοποίησης και Διαχείρισης της Ασφάλειας των Οδικών Υποδομών στο Διευρωπαϊκό και Εθνικό οδικό δίκτυο της χώρας.

Επιχειρησιακοί στόχοι της ΔΑΟΥ:

- Ο προγραμματισμός δράσεων υλοποίησης προγραμμάτων οδικής ασφάλειας σε Οδικές Υποδομές.
- Η καταγραφή στοιχείων ατυχημάτων.
- Η παρακολούθηση του λειτουργούντος οδικού δικτύου.
- Η αξιολόγηση των επιπτώσεων οδικής ασφάλειας σε νέα έργα υποδομής.
- Η εκπαίδευση ελεγκτών οδικής ασφάλειας και η τήρηση σχετικού μητρώου.
- Η διενέργεια ελέγχων οδικής ασφάλειας (ΕΟΑ).

Έλεγχος Οδικής Ασφάλειας (ΕΟΑ)

- Ο ΕΟΑ ορίζεται ως η επίσημη διαδικασία κατά την οποία μια ανεξάρτητη και διαθέσιμη τα απαραίτητα προσόντα ομάδα, διερευνά το ενδεχόμενο οδικών ατυχημάτων και το επίπεδο οδικής ασφάλειας για όλους τους χρήστες σε ένα υπό μελέτη οδικό ή κυκλοφοριακό έργο ή σε μια υφιστάμενη οδό.
- Η αρχή ότι “η πρόληψη είναι καλύτερη από τη θεραπεία” είναι η κεντρική ιδέα και των πρώτων οδηγιών για τον ΕΟΑ.
- Ο ΕΟΑ αφορά στην ασφάλεια όλων των χρηστών της οδού, ιδίως των ευάλωτων.
- Οι Ελεγκτές Οδικής Ασφάλειας θα πρέπει να είναι **πιστοποιημένοι**, να γνωρίζουν **πώς, που, και γιατί** συμβαίνουν τα ατυχήματα και να εξετάζουν την οδό ως χρήστες.

Ο ρόλος του Ελεγκτή Οδικής Ασφάλειας κατά την εξέταση μιας μελέτης οδού ή μιας υφιστάμενης οδού συνοψίζεται στην εξέταση και αντιμετώπιση των εξής ζητημάτων:

- Ποιος μπορεί να τραυματιστεί σε ένα ατύχημα στο συγκεκριμένο τμήμα της οδού και με ποιον τρόπο μπορεί να συμβεί αυτό.
- Με ποιον τρόπο μπορεί να μειωθεί η πιθανότητα ατυχήματος ή να μετριασθούν οι συνέπειές του.

Ο Ελεγκτής Οδικής Ασφάλειας εξετάζει τον σχεδιασμό της οδού **με βασικό κριτήριο την ασφάλεια όλων των χρηστών της οδού.**

- Κατά τη διενέργεια των ελέγχων, οι ελεγκτές εξετάζουν την οδό **σύμφωνα με τις αντιλήψεις ("με τα μάτια") των χρηστών της οδού**, έτσι ώστε να εντοπίζουν τις ουσιώδεις πληροφορίες που προσλαμβάνει ο χρήστης από την οδό και **να διακρίνουν, στη συγκεκριμένη θέση της οδού, τι είναι παραπλανητικό, ατελές και ανακριβές.**
- Ο Έλεγχος Οδικής Ασφάλειας **δεν είναι έλεγχος συμμόρφωσης του έργου** με τις ισχύουσες Προδιαγραφές σχεδιασμού **και δεν αντικαθιστά τους τεχνικούς ελέγχους** που εφαρμόζονται στη μελέτη.

Κατηγορίες έργων στα οποία εκπονείται ΕΟΑ

- νέοι αυτοκινητόδρομοι
- κύριες οδοί
- έργα ανακατασκευής οδών ή τροποποίησης της χάραξης
- βελτιώσεις οδών μικρής κλίμακας
- έργα σε κόμβους
- έργα συντήρησης των οδών
- παρακαμπτήριες οδοί στην άμεση περιοχή μεγάλων έργων

Κατηγορίες έργων στα οποία εκπονείται ΕΟΑ

- έργα διαχείρισης της κυκλοφορίας
- έργα διαχείρισης της κυκλοφορίας κατά τη διάρκεια της κατασκευής οδικών έργων
- διαδρομές για πεζούς και ποδηλάτες
- έργα βελτίωσης της σηματοδότησης
- έργα για ήπια κυκλοφορία εντός και εκτός κατοικημένων περιοχών
- σχεδιασμός διαδρομών από και προς το σχολείο
- επεμβάσεις για τη μείωση των οδικών ατυχημάτων
- Ο ΕΟΑ μπορεί επίσης να εφαρμοστεί σε έργα εκτός της οδού, τα οποία όμως επηρεάζουν την κυκλοφορία

Ο ΕΟΑ εφαρμόζεται στα εξής στάδια μελέτης/ υλοποίησης ενός οδικού έργου:

- στην Προκαταρκτική/ Αναγνωριστική Μελέτη
- στην Προμελέτη (υποχρεωτικό στάδιο, σύμφωνα με το άρθρο 4 του Π.Δ.104/2011)
- στην Οριστική Μελέτη, περιλαμβανομένης και της μελέτης σήμανσης - ασφάλισης (υποχρεωτικό στάδιο)
- πριν την παράδοση στην κυκλοφορία (υποχρεωτικό στάδιο)
- κατά το αρχικό στάδιο λειτουργίας του έργου (υποχρεωτικό στάδιο)
- στο υφιστάμενο οδικό δίκτυο
- σε θέσεις/ τμήματα εκτέλεσης εργασιών επί των οδών.

Συνιστάται η διενέργεια ΕΟΑ σε όσο το δυνατόν προγενέστερο στάδιο

Όσο νωρίτερα διενεργηθεί ΕΟΑ σε ένα οδικό έργο τόσο μεγαλύτερα τα οφέλη καθώς μπορεί να οδηγήσει στην εξάλειψη των προβλημάτων και, κατά συνέπεια, στην ελαχιστοποίηση της σπατάλης του χρόνου σχεδιασμού και του κόστους κατασκευής σε μεταγενέστερα στάδια.

Ελεγκτής Οδικής Ασφάλειας

Ο ΕΟΑ διενεργείται από **Ελεγκτή** ή από **ομάδα εμπειρογνομώνων**, στην οποία περιλαμβάνεται και ένας **Ελεγκτής** που πληροί συγκεκριμένες προϋποθέσεις.

Καθήκοντα Ελεγκτών Οδικής Ασφάλειας έχουν τη δυνατότητα να ασκούν ιδιώτες μηχανικοί εγγεγραμμένοι στο Μητρώο Μελετητών που τηρείται στη ΓΓΥ/ΥΠΟ.ΜΕ. στην κατηγορία Συγκοινωνιακών Έργων, ή μηχανικοί υπάλληλοι του Δημοσίου του κλάδου ΠΕ Πολιτικών ή Αγρονόμων–Τοπογράφων Μηχανικών.

Η εμπειρία στην τεχνολογία οδικής ασφάλειας (*road safety engineering*) είναι ουσιώδες χαρακτηριστικό του Ελεγκτή και συνδέεται με γνώσεις και εμπειρία σε θέματα

- διαχείρισης της κυκλοφορίας,
- σχεδιασμού της οδού,
- κατασκευής της οδού
- ανάλυσης ατυχημάτων
- ανθρώπινου παράγοντα
- και να είναι ενημερωμένος σχετικά με την πιο σύγχρονη θεωρία, έρευνα και τεχνικές αντιμετώπισης ατυχημάτων.

Ελεγκτής Οδικής Ασφάλειας

Πρέπει να είναι **ανεξάρτητος** όσον αφορά στο υπό έλεγχο έργο, δηλαδή ο Ελεγκτής δεν θα πρέπει να μετέχει, πριν και κατά το χρόνο του ελέγχου, στη μελέτη ή την εκμετάλλευση του οικείου έργου υποδομής.

Πρέπει να έχει παρακολουθήσει την **εκπαίδευση οδικής ασφάλειας** που έχει πιστοποιηθεί από τη ΔΑΟΥ και να έχει λάβει **πιστοποιητικό επάρκειας**.

Ελεγκτής Οδικής Ασφάλειας

Για την εκπαίδευση των υποψήφιων Ελεγκτών Οδικής Ασφάλειας και την πιστοποίησή τους η ΔΑΟΥ υλοποίησε το έργο «**Ανάπτυξη εκπαιδευτικού προγράμματος και εκπαιδευτικού υλικού για την εκπαίδευση των υποψήφιων Ελεγκτών Οδικής Ασφάλειας**», το οποίο εκπονήθηκε από το Εθνικό Κέντρο Έρευνας και Τεχνολογικής Ανάπτυξης (ΕΚΕΤΑ), στα πλαίσια υπογεγραμμένης σύμβασης με την Δ/νση Μελετών Έργων Οδοποιΐας της ΓΓΥ.

Τα τελικά αποτελέσματα του έργου περιλαμβάνουν:

- Εκπαιδευτικό πρόγραμμα και υλικό αρχικής εκπαίδευσης των υποψήφιων Ελεγκτών Οδικής Ασφάλειας
- Πρόγραμμα περιοδικής επιμόρφωσης των Ελεγκτών Οδικής Ασφάλειας και
- Πλαίσιο για την πιστοποίηση των Ελεγκτών.

Η ΔΑΟΥ εξέδωσε Υπουργική Απόφαση με θέμα : « Έγκριση Σχήματος Πιστοποίησης , Γενικού και Ειδικού Κανονισμού, Εκπαιδευτικού προγράμματος και Εκπαιδευτικού υλικού Πιστοποίησης Ελεγκτών Οδικής Ασφάλειας» (ΦΕΚ 1694 Β´ /13-6-2016) και βρίσκεται σε διαδικασία διοργάνωσης του 1^{ου} εκπαιδευτικού προγράμματος για την πιστοποίηση των υποψήφιων Ελεγκτών Οδικής Ασφάλειας.

Σκοπός της εκπαίδευσης των υποψήφιων Ελεγκτών είναι η παροχή γνώσεων και δεξιοτήτων για τη διενέργεια Ελέγχου Οδικής Ασφάλειας.

Οι Πιστοποιημένοι Ελεγκτές Οδικής Ασφάλειας είναι αρμόδιοι για τη διενέργεια ΕΟΑ και τη σύνταξης έκθεσης ΕΟΑ.

Έκθεση ΕΟΑ

- Η έκθεση του ΕΟΑ είναι το επίσημο έγγραφο που συντάσσεται από την ομάδα ΕΟΑ και στο οποίο περιγράφονται τα προβλήματα οδικής ασφάλειας και διατυπώνονται συστάσεις για την αντιμετώπισή τους.
- Κατά την καταγραφή των ευρημάτων οδικής ασφάλειας, οι ελεγκτές περιγράφουν τους κινδύνους που εντόπισαν στο εξεταζόμενο έργο καθώς και το είδος του ατυχήματος που ενδέχεται να συμβεί.
- Οι συστάσεις πρέπει να κατευθύνουν τον Φορέα του Έργου προς τη σωστή λύση.

Καταλήγοντας :

- Ο ΕΟΑ διασφαλίζει τον σχεδιασμό ενός ασφαλέστερου οδικού περιβάλλοντος, συγχωρητικού, χωρίς εκπλήξεις για τους χρήστες, με κατάλληλη πληροφόρηση ιδιαίτερα για την επισήμανση των κινδύνων.
- Ο ΕΟΑ μπορεί να αποτελέσει καταλύτη για τη βελτίωση του σχεδιασμού των οδών.
- Η εμπειρία από την εφαρμογή των αρχών του ασφαλούς σχεδιασμού σε υπό μελέτη ή υφιστάμενη οδό μπορεί να αξιοποιηθεί στη βελτίωση μελλοντικών μελετών.
- Μπορεί να συμβάλει στην ενημέρωση και ευαισθητοποίηση για την ανάγκη σχεδιασμού της οδού με κριτήριο πρώτης προτεραιότητας την ασφάλεια.